

Svar på skriftligt spörsmål SSS 377/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om användning av insekticider och skydd av pollinerare

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 377/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Terhi Koulumies /saml:

Hur ämnar regeringen skydda livsvillkoren för pollinerare som är nödvändiga för ekosystemen och

borde Finland noggrannare iaktta regleringen på EU-nivå av försäljning och marknadsföring av aktiva substanser i olika insekticider?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Förlusten av pollinerare är ett allvarligt problem med tanke på såväl den biologiska mångfalden som livsmedelsförsörjningen. I Finland utarbetas för närvarande en nationell pollinerarstrategi under ledning av miljöministeriet. Målet med strategin är att förebygga och stoppa förlusten av de pollinerande insekternas mångfald och antal samt att trygga pollineringen av vilda växter och grödor. Genom de åtgärder som presenteras i strategin förbättras pollinerarnas livsmiljöer samtidigt som kunskaperna och insatserna som stöder pollinerarna utökas. I åtgärderna beaktas användningen av insekticider som växtskydd och biocider samtidigt som man lyfter fram hur dessa ämnen påverkar pollinerarnas livsvillkor.

Insekticider och insektsmedel som används för att skydda människor och djur mot skadliga organismer är biocider. Insekticider som används vid växtskydd är växtskyddsmedel. Insekticider används i mycket större omfattning som växtskyddsmedel än som biocider.

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) ansvarar enligt kemikalielagen 599/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 (biocidförordningen) för tillståndsförfarandena gällande utsläppande av biocidprodukter på marknaden samt för tillsynen av dessa produkter.

Enligt biocidförordningen godkänns biocidiska verksamma ämnen på gemenskapsnivå utifrån riskbedömningar som beretts av utsedda medlemsstater. Produkter som innehåller ett verksamt ämne godkänns antingen nationellt eller genom unionsgodkännande. Man strävar efter att har-

monisera besluten om biocidprodukter inom gemenskapen, dock med beaktande av de lokala förhållandena i fråga om exempelvis vilka arter som ska bekämpas.

Endast drygt 30 procent av riskbedömningarna av de verksamma ämnen som finns på marknaden är klara. Bedömningsarbetet har försenats i flera medlemsstater på grund av brist på resurser allokerade till arbetet eller bristfälligheter som framkommit i datamaterialet. Finland har inte getts i uppgift att göra några riskbedömningar av verksamma ämnen i insekticider och insektsmedel, men inom ramen för de tillgängliga resurserna deltar Tukes experter i det arbete som utförs av kommittén för biocidprodukter inom Europeiska kemikaliemyndigheten. Där behandlas riskbedömningar utarbetade av medlemsstaterna och riktlinjer ges för deras godtagbarhet. Liksom de övriga medlemsstaterna röstar Finland om bestämmelser om godkännande/förbud av verksamma ämnen.

Enligt anståndsbestämmelserna i biocidförordningen kan produkter som innehåller verksamma ämnen vars riskbedömning är ofullständig släppas ut på marknaden i vissa länder utan tillståndsförfarande, och i vissa länder omfattas de av nationella tillståndsförfaranden. I Finland ska insekticider och insektsmedel godkännas av Tukes innan de släpps ut på marknaden enligt kemikalielagen. Detta nationella tillståndsförfarande är mer begränsat än förfarandena enligt biocidförordningen där en omfattande riskbedömning krävs. Beslutsfattandet grundar sig i första hand på en bedömning av de farliga egenskaperna hos de verksamma ämnena och produkterna samt på faroklassificeringarna enligt CLP-förordningen (EU nr 1272/2008). I tillståndsbesluten inkluderas användningsbegränsningar som krävs för säker användning i anknytning till exempelvis dosering av produkterna och deras användningsmiljö.

Tukes fokuserar åtgärder för hållbar användning till biocidprodukterna på riskbasis. År 2020 fastställdes nationella krav och begränsningar för insekticider och användningen av dem. Målet är att minska nyttoinsekters, som pollinerare, exponering för insekticider och att främja ändamålsenlig användning av insekticider för att minska miljö- och hälsoriskerna. Kraven inkluderas i tillståndsbesluten för insekticider. Med avvikelse från EU-bestämmelserna ska försäljningsförpackningen märkas med information om att produkterna är skadliga för bin och andra pollinerare. Dessutom begränsas användningen av insekticider utomhus.

Tukes fokuserar marknadskontroll till biocidprodukterna på riskbasis. På detta sätt riktas kontrollresurser till de områden där oförenligheten med lagstiftningen ger upphov till störst risker för hälsan eller miljön. Insekticider som strider mot bestämmelserna eller sådan marknadsföring av insekticider som strider mot bestämmelserna och tillståndsbesluten åtgärdas på de sätt som fastställs i kemikalielagen.

Helsingfors 9.7.2021

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen

